

LIGJ
Nr. 25/2022

PËR MBËSHTETJEN DHE ZHVILLIMIN E *STARTUP*-eve

Në mbështetje të neneve 78, 81, pika 1, dhe 83, pika 1, të Kushtetutës, me propozimin e Këshillit të Ministrave,

KUVENDI
I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

VENDOSI:

KREU I
DISPOZITA TË PËRGJITHSHME

Neni 1
Qëllimi

Qëllimi i këtij ligji është hartimi i një kuadri rregullator dhe institucional të favorshëm për krijimin e zhvillimin e *startup*-eve dhe mbështetjen e ekosistemit të tyre, për nxitjen e kërkimit, realizimit dhe përdorimit të ideve inovative, si dhe modeleve, produkteve dhe proceseve të reja, të cilat sjellin risi në çdo fushë për zhvillimin ekonomik.

Neni 2
Objekti

Ky ligj përcakton rregullat bazë, procedurat, si dhe organet shtetërore kompetente për vetëdeklarimin, mbështetjen, zhvillimin dhe monitorimin e *startup*-eve dhe të ekosistemit mbështetës të tyre në Republikën e Shqipërisë.

Neni 3
Përkufizime

Në këtë ligj termat e mëposhtëm kanë këto kuptime:

a) “Ekosistem mbështetës për *startup*-et” nënkupton bashkëveprimin e individëve, *startup*-eve, si dhe organizatave të tjera që veprojnë si lehtësues, të cilët bashkërisht veprojnë si inkubator për krijimin e rritjen e *startup*-eve;

b) “Inkubim” është procesi i mbështetjes, përgatitjes, transformimit të idesë në model biznesi dhe i zhvillimit të një *startup*-i në fazën fillestare të tij;

c) “Lehtësues të *startup*-eve” janë aktorët e ndryshëm të ekosistemit që ofrojnë programe dhe shërbime mbështetëse për *startup*-et, përfshirë por pa u kufizuar në: inkubatorë, përsheptues, ofrues ambientesh dhe pajisjesh pune, mentorues, këshillues, trajnues, ofrues asistence përgjatë zhvillimit të biznesit, qendra teknologjike dhe inovacioni, organizatorë eventesh, institucione të arsimit parauniversitar, shkollat e arsimit profesional, institucione të arsimit të lartë, organizata kërkimore, ofrues të shërbimeve të konsulencës ligjore, financiare apo të biznesit, si dhe subjekte që u ofrojnë *startup*-eve financime alternative si investim kapitali, investim kapital risku (*venture capital*), skema *voucher* për inovacionin (*innovation vouchers*), engjëj biznesi (*business angels*).

ç) “Nomadët digjitalë” janë shtetasit e huaj që punojnë në vende të ndryshme, jo në një zyrë apo seli të regjistruar dhe punojnë kryesisht në distancë ose në lëvizje, të cilët përfitojnë statusin

dhe përfitimet e “punonjësit lëvizës digjital” në përputhje me përcaktimet e legjislacionit në fuqi për të huajt;

d) “*Startup*” janë individët dhe personat fizikë ose juridikë të regjistruar në regjistrin tregtar të Republikës së Shqipërisë, të cilët, referuar objektit të aktivitetit të tyre, janë konceptuar, krijuar dhe veprojnë me qëllim nisjen e realizimit dhe zhvillimit të një modeli biznesi, produkti dhe shërbimi inovativ dhe/ose teknologjik të veçantë, me potencial rritjeje të shpejtë, të zbatueshëm në praktikë, për përmirësimin e ndjeshëm të modeleve të biznesit, produkteve dhe shërbimeve ekzistuese.

Neni 4

Objektivat e mbështetjes së *startup*-eve

Mbështetja për zhvillimin e *startup*-eve ka për synim:

- a) lehtësimin e krijimit, hyrjes në treg dhe ushtrimin e veprimtarisë së *startup*-eve;
- b) krijimin e një klime të favorshme për tërheqjen, përfshirjen dhe mbajtjen e talentit dhe burimeve njerëzore;
- c) lehtësimin dhe mbështetjen në aksesimin e burimeve financiare;
- ç) përfshirjen sociale dhe diversitetin në mbrojtje të vlerave demokratike.

Neni 5

Format e mbështetjes së *startup*-eve

Mbështetja për zhvillimin e *startup*-eve kryhet nëpërmjet:

- a) shërbimit “*startup one-stop-shop*” për mbështetjen e *startup*-eve;
- b) zhvillimit të ekosistemit mbështetës për *startup*-et;
- c) dhënies së granteve financiare ose masave mbështetëse për zhvillimin e *startup*-eve;
- ç) formave të tjera mbështetëse e lehtësuese të zhvilluara në bashkëpunim me palë të treta, sipas përcaktimeve të miratuara me vendim të Këshillit të Ministrave.

Neni 6

Organet përgjegjëse

Organet përgjegjëse në fushën e nxitjes, ndihmës dhe zhvillimit të *startup*-eve, sipas këtij ligji, janë:

- a) ministri përgjegjës për sipërmarrjen;
- b) Këshilli i *startup*-eve;
- c) ministrinë ose institucionet e tjera publike.

Neni 7

Detyrat e ministrit përgjegjës për sipërmarrjen

1. Ministri përgjegjës për sipërmarrjen ka përgjegjësitë dhe kryen detyrat e mëposhtme:

- a) zhvillon politikën shtetërore në fushën e mbështetjes së *startup*-eve;
- b) koordinon zbatimin e politikave të zhvillimit të *startup*-eve në kuadër të zhvillimit të përgjithshëm të sipërmarrjes në vend;
- c) koordinon me ministrinë përgjegjëse për financat dhe ekonominë për planifikimin buxhetor të *startup*-eve, lehtësuesve dhe palëve të treta;
- ç) i propozon Këshillit të Ministrave miratimin e fondeve buxhetore për grantet dhe format e tjera të mbështetjes së *startup*-eve, lehtësuesve dhe palëve të treta në përputhje me parashikimet e këtij ligji;

d) miraton modelet tip të marrëveshjes së bashkëpunimit që nënshkruhen ndërmjet ministrisë, *startup*-eve, lehtësuesve dhe palëve të treta;

dh) miraton dhe publikon thirrjet për grante financiare ose masa mbështetëse, ku evidentohet forma dhe sasia e granteve financiare ose forma e masave mbështetëse që do të akordohen për mbështetjen e *startup*-eve, lehtësuesve dhe palëve të treta;

e) miraton rregullat e procedurat për mbledhjen, plotësimin dhe administrimin e të dhënave të regjistrit të *startup*-eve;

ë) administron regjistrin e *startup*-eve dhe të lehtësuesve në përputhje me parashikimet e këtij ligji;

f) administron faqen zyrtare në internet të institucionit me qëllim informimin e ndërgjegjësimin e publikut, publikon thirrjet për grante, si dhe ofron shërbimin “*startup one-stop-shop*” për mbështetjen e *startup*-eve dhe lehtësuesve;

g) asiston zhvillimin e ekosistemit mbështetës për *startup*-et;

gj) merr në dorëzim aplikimet e paraqitura nga *startup*-et, lehtësuesit dhe palët e treta dhe kryen procedurat e vlerësimit të tyre sipas këtij ligji;

h) lidh e monitoron zbatimin e marrëveshjeve me *startup*-et, lehtësuesit dhe palët e treta që përfitojnë grantet financiare, programet dhe masat mbështetëse sipas këtij ligji;

i) vepron si organ mbështetës për *startup*-et, lehtësuesit dhe palët e treta duke bërë të mundur tërheqjen dhe duke mbështetur alokimin e fondeve ose të granteve të donatorëve të huaj për *ekosistemin* në Shqipëri;

j) bashkëpunon me institucionet vendase, organizatat ndërkombëtare dhe me organizatat jofitimprurëse vendase e të huaja për rritjen e ndërgjegjësimin publik në fushën dhe veprimtarinë e *startup*-eve, si dhe për përmbushjen e detyrimeve që lindin nga ky ligj;

k) të gjitha detyrat e tjera të përcaktuara me këtë ligj.

2. Në ushtrimin e detyrave të tij sipas përcaktimeve të këtij ligji, ministri përgjegjës për sipërmarrjen ndihmohet nga Sekretariati Teknik i Këshillit Ekonomik Kombëtar, i cili e ushtron veprimtarinë bazuar në legjislacionin në fuqi për krijimin dhe funksionimin e Këshillit Ekonomik Kombëtar.

Neni 8

Këshilli i *startup*-eve

1. Këshilli i *startup*-eve (në vijim “Këshilli”) ngrihet pranë ministrit përgjegjës për sipërmarrjen dhe jep kontribut në nxitjen e zhvillimit të *startup*-eve si organ kolegjal, që vepron në përputhje me këtë ligj dhe legjislacionin në fuqi për funksionimin e organeve kolegjiale të administratës shtetërore dhe të enteve publike.

2. Kryetar i Këshillit është ministri përgjegjës për sipërmarrjen.

3. Kabineti i ministrit përgjegjës për sipërmarrjen vepron si sekretariat teknik i Këshillit dhe e mbështet atë për përmbushjen e detyrave të parashikuara nga ky ligj.

4. Rregullat e hollësishme për përbërjen e Këshillit, kriteret, procedurën e përzgjedhjes dhe shpërblimin e anëtarëve të Këshillit, kompetencat, organizimin e funksionimin e Këshillit përcaktohen me vendim të Këshillit të Ministrave.

Neni 9

Detyrat e ministrive ose të institucioneve të tjera publike

Ministritë ose institucionet e tjera publike, sipas fushës së përgjegjësisë shtetërore të tyre, kryejnë detyrat e mëposhtme:

a) asistojnë procesin e mbështetjes dhe të zhvillimit të *startup*-eve në përputhje me parimin pa letër dhe tarifa zero në ofrimin e shërbimeve. Shërbimet për të cilat, në kuadër të këtij ligji, aplikohet tarifa zero përcaktohen me vendim të Këshillit të Ministrave;

- b) japin mendim të arsyetuar për përputhjen ligjore midis aplikimit të *startup*-it, lehtësuesit ose palëve të treta, kërkues për grante ose masa mbështetëse dhe fushën e tyre të aktivitetit;
- c) kryejnë të gjitha detyrat e tjera të përcaktuara në aktet nënligjore në zbatim të këtij ligji.

KREU II MBËSHTETJA E *STARTUP*-EVE

Neni 10 ***Startup*-et**

1. Individi, personi fizik ose juridik, vendas ose i huaj, përfshirë nomadin digjital, merr statusin si *startup* në momentin e plotësimit të një vetëdeklarimi në regjistrin elektronik të *startup*-eve dhe lehtësuesve.
2. Kohëzgjatja e periudhës së inkubimit dhe e statusit si *startup* është 24 (njëzet e katër) muaj nga momenti i vetëdeklarimit në regjistrin e *startup*-eve.
3. Vetëdeklarimi dhe marrëdhënia e *startup*-eve dhe lehtësuesve me ekosistemin mbështetës të tyre dhe skemën e mbështetjes së *startup*-eve dhe lehtësuesve kryhet duke u bazuar në parimet pa letër dhe tarifa zero në marrjen e shërbimeve.

Neni 11 **Regjistri i *startup*-eve dhe lehtësuesve**

1. Regjistri i *startup*-eve dhe lehtësuesve (në vijim “Regjistri”) administrohet nga ministri përgjegjës për sipërmarrjen si bazë shtetërore të dhënash në funksion të këtij ligji dhe të legjislacionit në fuqi për bazat e të dhënave shtetërore.
2. Regjistri shërben për vetëdeklarimin e *startup*-eve dhe lehtësuesve, për mbajtjen e të dhënave të *startup*-eve dhe të lehtësuesve të vetëdeklaruar, për kërkuesit dhe përfituesit e granteve dhe të masave të tjera mbështetëse.
3. Në momentin e vetëdeklarimit të *startup*-it nga individi, personi fizik ose juridik, në regjistrin e *startup*-eve automatikisht gjenerohet numri personal dhe dokumenti elektronik, pasaporta e *startup*-eve.
4. Lehtësuesit të *startup*-eve, në momentin e regjistrimit në regjister sipas këtij ligji, i gjenerohet automatikisht numri personal dhe dokumenti elektronik, pasaporta e lehtësuesve.
5. Rregullat e hollësishme për përmbajtjen e regjistrit, mënyrën e funksionimit të regjistrit dhe ndërlidhjen e tij me portalin *e-Albania*, si dhe për dokumentet elektronike, pasaporta e *startup*-eve dhe pasaporta e lehtësuesve, përcaktohen me vendim të Këshillit të Ministrave.

Neni 12 **Mbështetja e *startup*-eve nëpërmjet shërbimit *startup one-stop-shop***

1. Me qëllim mbështetjen e zhvillimit dhe rritjes së *startup*-eve, ofrohet shërbimi *startup one-stop-shop* pranë ministrit përgjegjës për sipërmarrjen.
2. Shërbimi *startup one-stop-shop* mund të ofrohet në bashkëpunim me institucione të tjera publike dhe në të përfshihen:
 - a) dhënia e informacionit mbi kuadrin ligjor rregullator në fuqi, përfshirë por pa u kufizuar në informacionin mbi detyrimet lidhur me marrëdhëniet e punës dhe sigurinë e shëndetit në punë, si dhe mbi detyrimin për regjistrim në regjistrin tregtar, në përputhje me legjislacionin për tregtarët dhe shoqëritë tregtare dhe mbi detyrimet fiskale dhe/ose detyrime të tjera që do t’u nënshtrohen individët e vetëdeklaruar si *startup* pas periudhës së inkubimit;

b) dhënia e këshillimit lidhur me regjistrimin në regjistrin tregtar dhe mbrojtjen e të drejtave civile dhe tregtare, si dhe për regjistrimin dhe mbrojtjen e pronësisë intelektuale pas periudhës së inkubimit;

c) organizimi i aktiviteteve informuese dhe njohëse ndërmjet *startup*-eve të interesuara;

ç) dhënia e shërbimeve të tjera në drejtim të lehtësimit të aktivitetit tregtar të *startup*-eve, sipas përcaktimeve të miratuara me vendim të Këshillit të Ministrave.

3. Rregullat e hollësishme për veprimtarinë dhe mënyrën e ofrimit të shërbimit *startup one-stop-shop* përcaktohen me vendim të Këshillit të Ministrave.

Neni 13

Mbështetja e *startup*-eve nëpërmjet ekosistemit

1. Ministri përgjegjës për sipërmarrjen merr masa dhe angazhohet për të asistuar e bashkërenduar veprimtarinë e ekosistemit mbështetës për *startup*-et dhe asiston *startup*-et dhe lehtësuesit e përfshirë në ekosistem në bashkëpunim me Këshillin. Mënyra e bashkërendimit dhe e asistimit në veprimtarinë e ekosistemit, parashikuar në këtë pikë, do të përcaktohet me vendim të Këshillit të Ministrave.

2. Individidi, personi fizik ose juridik, që ka fushë kryesore të veprimtarisë trajnimin ose dhënien e mbështetjes nëpërmjet formave të ndryshme në fushën e inovacionit dhe/ose teknologjisë ose në fusha të ngjashme me to, merr statusin e lehtësuesit të *startup*-eve, duke u vetëdeklaruar në regjistrin e *startup*-eve.

3. Kriteret e hollësishme për kapacitetet njerëzore, administrative dhe infrastrukturore të lehtësuesve të *startup*-eve, sipas pikës 2 të këtij neni, përcaktohen me vendim të Këshillit të Ministrave.

Neni 14

Mbështetja e *startup*-eve dhe lehtësuesve të *startup*-eve nëpërmjet granteve dhe masave mbështetëse

1. *Startup*-et dhe lehtësuesit e *startup*-eve të vetëdeklaruar në regjistër mund të përfitojnë mbështetje financiare me fonde buxhetore në formën e granteve, si dhe nga burime të tjera financimi, përfshirë, por pa u kufizuar në donacionet e huaja dhe/ose nga investimet e lehtësuesve, sipas këtij ligji dhe legjislacionit në fuqi, nëse plotësojnë kriteret dhe rezultojnë fitues pas një procesi konkurrues e transparent përzgjedhjeje.

2. Ministri përgjegjës për sipërmarrjen shpall thirrjen për aplikime nga ana e *startup*-eve dhe lehtësuesve të *startup*-eve nëpërmjet publikimit në shërbimin *startup one-stop-shop* në faqen zyrtare.

3. Thirrja për aplikime për përfitimin e granteve dhe të masave mbështetëse përmban kërkesat dhe kriteret që duhet të plotësojnë *startup*-et dhe lehtësuesit e *startup*-eve, procedurat dhe afatet respektive, të cilat përcaktohen me vendim të Këshillit të Ministrave, duke marrë parasysh prioritetet e përgjithshme si më poshtë:

a) mbështetja e inovacionit në fusha prioritare për zhvillimin e vendit;

b) mbështetja e iniciativave që kanë impakt pozitiv mjedisor;

c) fuqizimi i të rinjve;

ç) fuqizimi i vajzave dhe grave sipërmarrëse;

d) fuqizimi i përfshirjes sociale, diversiteti dhe impakti social;

dh) prioritetet e tjera, sipas urdhrit të ministrit përgjegjës për sipërmarrjen.

4. Me qëllim vlerësimit të kërkesave nga *startup*-et dhe lehtësuesit e *startup*-eve ngrihet komisioni i vlerësimit, i cili kryesohet nga ministri përgjegjës për sipërmarrjen. Rregullat e hollësishme për përbërjen e komisionit të vlerësimit, kriteret, procedura e përzgjedhjes dhe shpërblyerit të anëtarëve të tij përcaktohen me vendim të Këshillit të Ministrave.

5. *Startup*-et dhe lehtësuesit e *startup*-eve aplikues shpallen fitues me vendim të komisionit të vlerësimit vetëm nëse plotësojnë kriteret dhe përcaktimet e pikës 3 të këtij neni.

6. Vendimi i komisionit të vlerësimit për përfituesit e granteve financiare për mbështetjen e *startup*-eve, sipas thirrjes, botohet në faqen zyrtare të ministrit përgjegjës për sipërmarrjen.

7. Ministri përgjegjës për sipërmarrjen i propozon Këshillit të Ministrave vendimin për miratimin e dhënies së grantit nëpërmjet njësisë përgjegjëse. Vendimi i Këshillit të Ministrave zbatohet nga njësia përgjegjëse sipas legjislacionit në fuqi për buxhetin e shtetit.

Neni 15

Monitorimi i masave mbështetëse

1. Ministri përgjegjës për sipërmarrjen, gjatë periudhës së inkubimit dhe deri në përfundimin e zbatimit të projektit të mbështetur financiarisht si *startup* ose si lehtësues i *startup*-eve, monitoron periodikisht *startup*-et dhe lehtësuesit e *startup*-eve, që kanë fituar masë mbështetëse nëpërmjet granteve, me qëllim verifikimin e përputhshmërisë së zbatimit të këtij ligji.

2. *Startup*-et dhe lehtësuesit kanë detyrimin e raportimit dhe të vënies në dispozicion të dokumenteve të kërkuara nga ministri përgjegjës për sipërmarrjen brenda një afati konkret.

3. Rregullat e hollësishme për kryerjen e monitorimit, raportimin dhe dokumentacionin e nevojshëm për t'u paraqitur nga *startup*-et ose lehtësuesit përcaktohen me urdhër të ministrit përgjegjës për sipërmarrjen.

4. Në rast të abuzimit të masave mbështetëse nga *startup*-et, lehtësuesit ose palët e treta, ministri përgjegjës për sipërmarrjen mund t'i propozojë Këshillit të Ministrave kthimin e shumës së përfituar sipas këtij ligji.

KREU III

DISPOZITA KALIMTARE DHE TË FUNDIT

Neni 16

Aktet nënligjore

1. Ngarkohet Këshilli i Ministrave që brenda 6 (gjashtë) muajve nga hyrja në fuqi e këtij ligji të nxjerrë aktet nënligjore në zbatim të neneve 5; 8, pika 4; 9 shkronja "a"; 11, pika 5; 12, pika 3; 13, pikat 1 dhe 3, dhe 14, pikat 3 dhe 7, të këtij ligji.

2. Ngarkohet ministri përgjegjës për sipërmarrjen që brenda 6 (gjashtë) muajve nga hyrja në fuqi e këtij ligji të nxjerrë aktin nënligjor në zbatim të nenit 15, pika 3, të këtij ligji.

Neni 17

Hyrja në fuqi

Ky ligj hyn në fuqi 15 ditë pas botimit në Fletoren Zyrtare.

Miraturar në datën 10.3.2022

Shpallur me dekretin nr. 13529, datë 29.3.2022 të Presidentit të Republikës së Shqipërisë, Ilir Meta